

Ook dit is pure aquacultuur!

Leven van goed water

door Pieter Harcksen)*

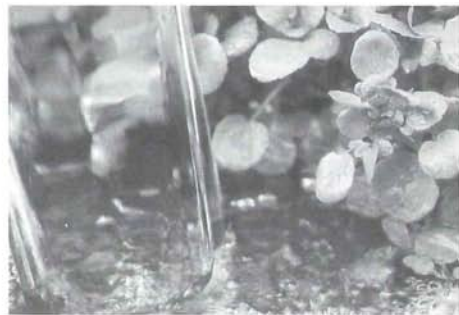
Ruim twintig jaar geleden zette hij de eerste waterkersplantjes in de bedden naast de Klispoel, nauwelijks meer dan een kuil in de Wychense bodem waaruit spontaan water welt. Aan de andere zijde van Nijmegen boorde de viskwekerszoon andermaal een bron aan, waarmee hij zijn tweede waterkerskwekerij bevoeit. Pieter Harcksen bezoekt Norbert Vermeulen.

De stuwwal bij Beek en Ubbergen doet denken aan een golf, die bij het aanspoelen is versteend. Onderaards is een grillig netwerk van beken ontstaan. De Romeinen die bij Nijmegen neerstreken op de breuklijn tussen het lage, drassige rivierlandschap en de veilige heuvelrug, boorden er de bronnen aan voor hun badcultuur en tot de dag van vandaag put de stad haar drinkwater uit het onderaardse. Tegen de steile flanken van de hoogte leunen deftige, oude villa's. Meteen aan de voet van de heuvels ligt in het uitgestrekte groene polderlandschap de waterkerskwekerij van Norbert Vermeulen. In een aantal langgerekte, ondiepe bassins, waardoor een laagje bronwater kabbelt, kweekt hij de eetbare plantjes die naar radijs smaken. Vermeulen is de enige in Nederland die gespecialiseerd is in de teelt van waterkers. Vermeulen heeft iets met water. Hij werd op het aangrenzende perceel geboren waar zijn vader een forellenkwekerij dreef. Bij de latere eigenaar van de kwekerij bleef Norbert nog een tijdje hangen en hij leerde er veel over de omgang met de natuurlijke waterloop. Ook tijdens zijn carrière in de krijgsmacht vertoefde hij nog regelmatig op de viskwekerij, waar op een goede dag een kunstenaar voorbij kwam die vertelde dat in zijn achtertuin te Wychen het water naar boven borrelde. „Of er niet iemand was die wat met die grond en

dat water kon doen. Ik kwam niet echt moe thuis van mijn werk, ik had een basisinkomen, dus was ik in de gelegenheid op mijn gemak iets op te zetten. Ik startte in Wychen in 1970 de eerste waterkerskwekerij. Het werd al snel een succes, maar uitbreidingsmogelijkheden had ik er niet. Bovendien kon het er behoorlijk waaien. En ik wilde eigenlijk graag naar deze plek, al heel lang. Tien jaar geleden begon ik op dit terrein. De hele kwekerij hebben we zelf aangelegd”, vertelt Norbert Vermeulen.

Klein bronnetje

Op de waterkerskwekerij staat een hal, waarin het geogste produkt met bronwater wordt gespoeld, vervolgens wordt gewogen en verpakt in stevige kartonnen dozen met een wa-

◆ Plantjes die naar radijs smaken.

terafstotend laagje. De ruimte wordt gekoeld met water uit een klein bronnetje. De hal zal nooit te warm worden, maar ook nooit onder de nul graden komen. Er staat een hoge machine die de waterkers in zakjes verpakt, waarin een luchtmengsel wordt gespoten. Hierdoor blijven de plantjes stevig en vers.

Buiten het gebouw liggen de kweekbedden. Een van deze bassins ligt verscholen onder een boogvormige tunnelconstructie, waarover plastic is gespannen. Eronder liggen houten ramen waarin de jonge plantjes worden gezaaid. Verderop ligt een aantal ondiepe bassins van elk 140 vierkante meter. De waterkers, die dan nog op kroos lijkt, wordt daar uitgezet om door te groeien. In de zomer duurt de productie van een bosje waterkers vijf weken en in de winter tien. Dan wordt de waterkers gesneden, verpakt en gedistribueerd.

De teelt van deze waterkers is biologisch-dynamisch. Er worden soms gewasbeschermingsmiddelen gebruikt die in deze alternatieve teeltinrichting worden getolereerd. Lopend over het bedrijf legt Norbert uit hoe de teelt in haar werk gaat: „We selecteren onze eigen soorten en zaaien die op vochtige turf in houten ramen, die met bronwater worden bevoeid. We hebben vers beekwater in overvloed, want van alle kanten komt het hier naar boven, zo'n vijftigduizend liter per uur. We recirculeren het water en voegen daar steeds weer nieuw water aan toe. Wanneer de zaailingen groot genoeg zijn, zetten we ze met de hand uit in de bedden. In het voorjaar dichter op elkaar, omdat de planten dan nog niet zo sterk de neiging hebben uit te stoelen en 's zomers plaatsen we ze wat wijder uiteen. In de winter kunnen we doorgaan met kweken. We plaatsen dan metalen bogen over de bedden en trekken daar folie overheen. Een paar graden vorst kan het gewas wel verdragen.”

Vaste plant

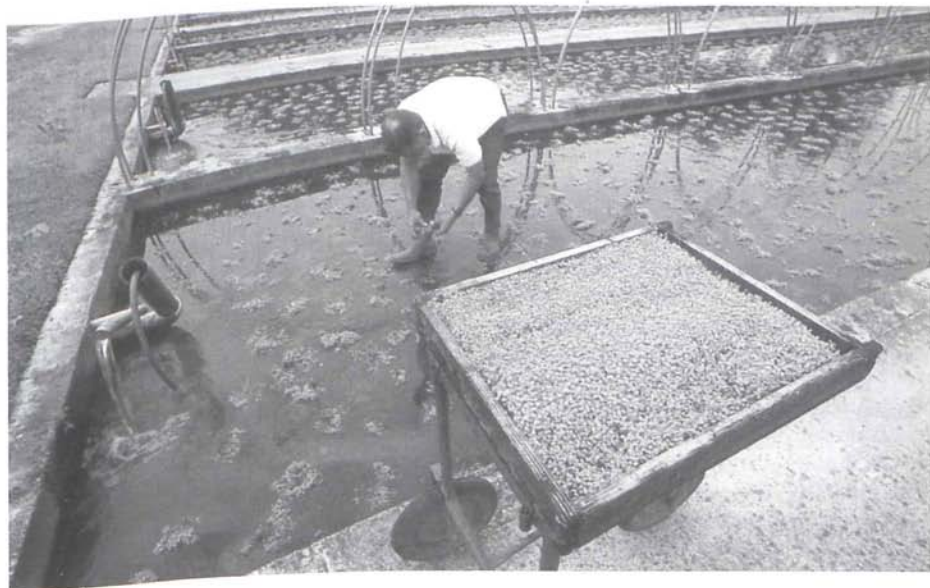
Volgens Norbert Vermeulen is het de kunst de teelt zo goed mogelijk te sturen. „Waterkers is eigenlijk een vaste plant. Laat je haar groeien, dan staat ze hier over honderd jaar nog.

◆ *Norbert Vermeulen.*

Bloeiende waterkers willen we liever niet, dus selecteren we daar in het voorjaar al op. De bloei is altijd rond 20 mei, dus zorg je dat je planten uit het voorjaar zet, die dan nog niet aan bloeien denken. Daarvan snijden we een keer, terwijl je na de langste dag twee keer van het gewas kunt oogsten. Tegen Kerstmis, wanneer de vraag het grootst is, snijden we de laatste bedden leeg. In januari denkt niemand aan waterkers, dus produceren we het niet en half februari beginnen we weer met snijden. Van ieder bed maak ik een verslag, waarvan ik de gegevens in het jaar erop weer gebruik. Zo zijn we telkens bezig de teelt bij te sturen. Door de loop der jaren is het zo heel overzichtelijk geworden en staan we minder snel voor verrassingen”, vertelt hij.

Norbert Vermeulen voelt zich gelukkig op de buitenplaats waar het beekwater traag langs zijn land glijdt. „Een fantastische plek”, zegt hij, „zo dicht bij de bron. Dit soort gebieden wordt de laatste jaren om begrijpelijke redenen steeds sterker afgeschermd. Moet je na-

◆ *Het uitzetten van de jonge waterkers.*

gaan, Beek had vroeger meer dan twintig wasserijen. Hier langs de stuwwal ontspringen tal van kleine stroompjes. Ze staan weer in verbinding met de beek uit het natuurgebied de Rafter. Er wordt nauwlettend gecontroleerd en er komt geen riool meer op uit. Het water is ijzerrijk, een pré voor de waterkersteelt. Toen ik hier kwam, zag ik dat het zou kunnen lukken: de hele beek stond vol met wilde waterkers, zo voor het grijpen. Die zijn we met een gaan snijden en verkopen."

Verser en stipter

Van de Belgische en Franse concurrentie heeft Norbert Vermeulen niet veel last. „Wij zijn duurder, maar wij kunnen verser en stipter leveren. 's Nachts rijdt hier de auto weg naar de groothandelsmarkt van Amsterdam en daar ligt onze waterkers dan om vijf uur 's morgens klaar in de koelcel voor de restaurateurs. Zelf brengen wij het op bestelling, versgesneden, door het hele land. Daar heeft men graag wat voor over", weet Vermeulen. Norbert heeft nog meer plannen met zijn wa-

ter. In de ruimte onder het gebouw heeft hij een ontijzeringsinstallatie gebouwd en er bevindt zich een reusachtige waterkelder. „Mijn buurman heeft een geregistreerde bron en hij levert het water aan de frisdrankindustrie. Ik heb hier toentertijd eens een proefboring gedaan. Overal waar je hier een gat in de grond boort, stuit je op water. Prachtig water kwam er bij ons naar boven. De analyse van die proefboring was zo gunstig, dat ik voorzieningen heb aangelegd om straks water te kunnen gaan leveren. Misschien aan de limonadefabriek of aan de biologische winkels, waar we toch al komen voor onze waterkers. En ik denk er ook nog over om voor deze winkels forellen of andere vissen te gaan kweken. Het heeft allemaal te maken met mijn grootste wens: leven van goed water."

J Overgenomen uit: 19NU, 28e jaargang nummer 6. November 1992. 19Nu is een tweemaandelijks uitgave van de Stichting Public Relations Land- en Tuinbouw.*